

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izven-
redne in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 85.

V Ljubljani, v petek 13. aprila 1900.

Letnik XXVIII.

Koroški deželni zbor.

Iz Celovca, dne 11. aprila.

7. seja dne 2. aprila. Potrdijo se računski sklepi deželnih zakladov za l. 1898. — Dajši razgovor je bil o vpeljavi kolesarskega davka. Deželni odbor je predlagal davek 12 kron od vsakega kolesa. Zoper ta davek so govorili: dr. Josip Lemisch, dr. Metnic, dr. Steinwender, Mühlbacher, Umlauf in Ehrenwerth, za Tschernigg. Predlog se je odklonil in se niti odseku ni izročil.

8. seja dne 3. aprila. Deželni glavar naznani, da so gospodje pl. Dietrich, dr. Posch in A. Čare izstopili iz odbora deželne zavarovalnice zoper požare. — Na znanje se vzame poročilo, koliko je stala od l. 1876 do leta 1899 uravnava Drave, Zile in hudournikov. Vkup se je plačalo za to uravnava 6,695.848 gld.; h tej svoti je plačala država 3,799.842 gld., dežela 1,967.908 gld., mejaši 928.108 gld. Uravnava Drave je stala 2,438.354 gld., uravnava Zile 1,571.000 gld. — Za nadaljevalne tečaje se dovoli za letos 9800 kron. — Prošnja meščanskih učiteljev v Celovcu za povišanje doneska k stanarini se odkloni. — Prošnja krajnega šolskega sveta na Brdu za povrnitev obrestij za šolsko stavbo se točasno odkloni. Poslanec Grafenauer pojasnjuje, da se je prošnja prehitro izdelala, in upa, da se ji bode prihodnjič ustreglo. Poslanec Steinwender noče, da se deželni zbor nadleguje s tako »bagatelom« (!).

Poslanec Ghon utemeljuje svoj predlog o varstvu obrti za kose na Koroškem. Vlada naj potrebno ukrene, da židje izdelovanja kos na Koroškem ne bodo do cela uničili. Predlog se enoglasno sprejme. — Poslanec Steinwender predlaga, naj deželni zbor od vlade zahteva, da ta stolnemu kapitelju celovškemu prepove prodati samostan in cerkev pri sv. Hemi be-nediktin-kam iz Solnograda. Predlog utemeljuje s tem, da bi nune premalo pazile na razne umet-

niške dragocenosti (?). Za kaj vse se vendar dr. Steinwender ne briga!

9. seja dne 4. aprila. Občini Gora nad Greifenburgom se dovoli 500 kron za dravski most. — Prošnja občine Meiselding za podporo neke ceste se odkloni. — Deželna naklada na žgane pijače je nesla leta 1898 čistih 162.421 gld. — Društvu »Südmark« se dovoli za leto 1901 in 1902 po 200 kron podpore (!!!). — Poslanec Kotz utemeljuje svoj predlog, naj se okrajno glavarstvo Celovec in Špital razdeli in bolj primerno uredi. Deželni predsednik ta predlog priporoča. — Voli se odsek za preosnovno volilnega reda za dež. zbor in občine. Izmed Slovencev je izvoljen poslanec Muri.

10. seja dne 5. aprila. Poročilo, da se v Celovcu ne bo napravila pripravica za učitelje, ker zadostuje višja dekliška šola, se vzame na znanje. — Poročilo o agrarnih operacijah leta 1899 se vzame na znanje. — Več došlih prošenj se po nasvetu fin. odseka odkloni.

Varstvo pašnikov v kanalski dolini.

V imenu gospodarskega odseka poroča poslanec Steinwender o prošnji občin kanalske doline za varstvo njihovih pravic na služnost (servitut) in nasvetuje: Deželnemu odboru se naroča, da c. kr. poljedelskemu ministerstvu naznani pritožbe kanalskih občin o prikrajšanju njihovih servitutnih pravic in prosi za pomoč. Zlasti naj ministerstvo ukaže: 1. naj se ne napravljajo novi nasadi tik pašnikov in korit; 2. naj se nasadi ne varujejo s tem, da se ljudje kaznujejo, marveč naj se napravijo ploti; 3. samo pri resnični nemarnosti, ne pa, če se slučajno napravi kaka škoda, naj se nalagajo kazni; 4. pri prodajanju naj se preneso tudi servitutne pravice; 5. naj se ne zahteva, da morajo ljudje drva že na mestu zrezati in skladati; 6. naj se drva ne odkazujejo v taki oddaljenosti, ki jih ni več mogoče dobiti. Dalje se deželnemu odboru naroča, naj dela na to, da se gozdovi državnih in verskih

zakladov na Koroškem ločijo od gozdnega ravnateljstva v Gorici, in da se napravi zato poseben oddelek pri deželni vladi celovski.

Dr. Steinwender je te predloge obširno utemeljeval. Največ se toži o omejitvi paše ne le tam, kjer se je kak gozd posekal, marveč tudi tam, kjer so doslej vedno smeli pasti. Nagozduje se čisto poleg vasij, plotov ne napravljajo, in da bi jih napravljali kmetje sami, za to ne dajo lesa. Če pride potem, kar se ne da zabraniti, živina v gozd, potem kaznujejo pastirja. Tako se je samo v Ukvah leta 1899 plačalo 180 gld. kaznij. Če se kako posestvo proda, se pašna pravica le omejuje, in tako imajo ljudje vedno manj živine. V Žabnicah je tekom 30 let padlo število ovc od 1000 na 500, ono koz od 600 na 200. Oni, ki dobivajo iz gozdov drva, se silijo, da morajo drevesa razsekavati in drva uravnati v gozdu, kar je za ljudi zelo težavno. Mnogo ljudi, zlasti na Trbižu, vsled tega noče več imeti drv, do katerih imajo pravico, ker jih ne morejo dobiti iz gozda. Ker bukovega lesa primanjkuje, upravičencem ne dajajo morda zato kaka druga drva, marveč prav ničesar ne dobijo. — Dokler se te razmere korenito ne prenares, je lahko uničenih mnogo kmetov. Zato je treba hitre pomoči, katero podati je dolžnost države.

Poslanec Wernisch kaže na enake razmere v melski dolini in predlaga, naj se zahteva varstvo pašnikov tudi za melsko dolino.

Deželni predsednik pojasnjuje, da se oskrbnistvo drž. gozdov in posestev ne more odkazati kakemu oddelku deželne vlade, marveč bi se moralo ustanoviti posebno gozdno ravnateljstvo. — Upravno sodišče je tudi v zadnjem času zopet v nekem slučaju razsodilo na korist Kanalcanom.

Dr. Luggin predlaga, naj se za Koroško napravi posebno gozdno ravnateljstvo, in govori zoper posamezne, zgoraj navedene odsekovne predloge, češ, da je treba poslušati ne samo one, ki se pritožujejo o sedanjih razmerah, marveč tudi gozdno rav-

nateljstvo. Treba je varovati ne le pašnike, marveč tudi gozd. Sedanje razmere so nastale deloma po razsodbah najvišjih mest.

Posl. Kotz govori zoper predgovornika in prijema državo, da premalo skrbi za upravičence.

Posl. Jan. Huber pozdravlja predlog, ki je na veliko korist ubogim gorskim kmetom. Pritožbe so opravljene. Mnogokrat se je pogozdovalo ravno tam, kjer je na škodo živinoreji. Nočemo uničiti pogozdovanja, sam sem zato, da se ohranjujejo gozdovi, ali na gorah je dosti krajev, kjer ne raste nobeno drevo in kjer so pašniki lahko tudi za koze. In da se le-te tudi od tam preganjajo, ni prav. To so neznosne razmere. Govornik toplo priporoča predlog.

Posl. Mühlbacher pravi, da se predlog gotovo ne strinja s prošnjami za uravnava hudournikov, posl. dr. Artur Lemisch pa zagovarja predlog.

Posl. Grafenauer: Nasprotstvo med onimi, ki imajo pravico do kake služnosti, in med onimi, ki imajo dolžnost servitut izvrševati, bode vedno obstalo. Neki predgovornikov je rekel, da bi se to moglo odpraviti s tem, da se servituti kratkoma odkupijo in upravičenci odškodujejo z zemljiščem. Mnogokrat je to edino prava pot, a povsod ni mogoče, kajti mnogokrat so servituti za upravičence zelo važni in vredni mnogo več kakor zemljišče, katero bi pri razdelitvi dobil, a že v 14. dneh zopet prodal. S predlogom se popolnoma strinjam in tudi z dodatkom dr. Luggina. Če se sprejme samo prvi oddelek, bo ministerstvo vprašalo gozdno ravnateljstvo, in to poreče, da je vse v redu. Posamezne točke imajo namen, da more minister vprašati: kako je v teh slučajih. Več govoriti o tej zadevi ne maram, in le toplo priporočam predlog, kakoršen je, z dostavkom dr. Luggina.

Dr. Steinwender se enkrat pojasnjuje obstoječe razmere in priporoča predlog, ki se na to z dostavkom dr. Luggina tudi sprejme.

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

II.

Kolin ob Renu, 29. marca.

Še vedno nikakega odgovora iz Berolina. Zopet sem maševal v stolnici. Ker sem bil prejšnji večer zelo utrujen, sem spal dalje ko sicer. Ob 7. me vzbudi močno zvonjenje v stolnici. Napravim se in idem v cerkev. V prezbiteriju zagledam veliko število klerikov; bilo jih je nad sto. Obleženi v albah so nosili na roki dalmatike. Vedel sem, kaj to pomeni. Ta dan, — bilo je četrtek pred tiho nedeljo, — so prejeli dijakonat.

Ravno so molili litanije vseh svetnikov. Ker so se vsi polegali na zemljo, je bil ves prostorni prezbiterij videti ko s snegom pokrita ravan.

Opravim sv. mašo na čast sv. Cirilu Jeruzalemskemu. Če se ne motim, sem opravil to sv. mašo že v tretjič. Škoda, da tega ne ve naš ljubi »Slov. Narod«; v svoji veliki gorečnosti, ki jo ima za čast božjo in svetniško, bi pisal z ogorčenjem: »To pa vendar ni lepo, kako po različnih dijecezh preganjajo tega svetnika, velikega cerkve-

V zakristiji poklekne pred me strežnik; podelim mu svoj blagoslov. Tako je namreč po teh krajih navada.

Ker sem že pri stolnici, naj omenim o njej še to-le: Čudovito krasna gotična stavba je to, in vendar se zdi človeku nekako prazna. Altarji so vsi v koru krog prezbiterija; v dolgih peterih ladijah in v povprečni ladiji pa nobenega. Toliko prostora, pa takorekoč zastoj. Da bi bila cerkev kedaj polna, o tem ni govora. Bil sem pri večerni postni pridigi; klopi napolnjene, in nekaj občinstva krog prižnice, drugo pa vse prazno.

Od desetih dopoldan do večera obiskujejo stolnico tujci. Cel dan straži v njej »Švicar«, oblečen v rudeč kožuh, oziroma talar, s kirgiško kučmo na glavi in ceremonijelno palico v roki. Res, krasna je stolnica; a vendar, ljubše so mi naše ljubke cerkvice v domovini.

Trikrat sem bil na konzulatu; vedno sem dobil odgovor: »Ni še nič«. Ko pridem opoldan v urad, mi reče s smehom na obrazu višji uradnik: »Saj se Vam ne mudi tako«. O ti duša krščanska, ti; mari misliš, da sem prišel v Kolin vrabce lovit? Sporočil sem bil že pred več dnevi Slovence v Sodingen, da pridem danes popoldan in jim ob dolo-

že odbila, in ta »mož« mi pravi: »Saj se Vam ne mudi tako«. Dobro, da je v istem trenutku vstopil konzulatski tajnik, g. Prohaska, ki me je potolažil z besedami: »Morate se pač udati v neizprosno usodo«. Odšel sem in telegrafiral g. Florenu, kaj in kako; naj Slovenci malo potrpe; v kratkem pridem k njim.

Po kosilu idem sprehajati se ob renskem obrežju. Kolin je namreč glavno nemško pristanišče ob Renu. Brez števila večinoma trgovskih ladij je usidranih v umetni luki, oziroma obrežju Renovem. Tu skladajo les, ondi valé težke sodove, zopet drugje vzdigujejo iz ladij težko kamenje. Grem čez železni most in se čudim krasnemu razgledu, ki se mi ponuja raz njega; vračam se čez most na čolnih. Ladije prihajajo po Renu navzdol, jedna za drugo. Večinoma prevajajo blago, druge zopet vozijo potnike. Obstajajo in odhajajo po Renu v Holandijo in dalje čez morje na Angleško. Nekaj me prime pri srcu: kot bi mi ne bilo mari naših ljubih vestfalskih Slovencev, vstopil bi in se peljal dalje in dalje — do Londona.

Vsedom se v tramway in peljem po »Ring«-u krog mesta. Občudujem lepe nasade, krasne palače; srce pa mi uhaja tja gori, med rojake-delavce.

in zopet nič. Prišel je konzul; govoril je ljubeznivo, kolikor more človek govoriti ljubeznivo. Res, dober človek naš konzul v Kolinu. Ko bi potreboval denarja, obrnem naj se nanj; če potrebujem sveta, obrnem naj se nanj. Samo čakam naj, čakam, dokler ne pride dovoljenje visoke cesarske vlade v Berolinu. »Saj brez dovoljenja vlade ne smete storiti ničesar. Pridete sicer pastirovat med svoje rojake. Kdor vas vidi, bo prepričan o tem, da državi niste nevarni. Če se danes predstavite najvišjemu uradniku, bo prepričan o Vas, da nimate v mislih nikake politične agitacije. Toda pred svetom veljate kot politična oseba, na katero se pazi z Argusovimi očmi. Predno pridete na kraj svojega delovanja, že bodo imela vsa vestfalska oblastva nalog iz Berolina, da pazijo na Vas. Sicer pa po nemških državnih postavah ne smete pastirovati brez vladnega dovoljenja«.

Tako zgubljam čas v Kolinu. Prehodi sem mesto, pregledal vse njega znamenitosti. In ondi na Vestfalskem bi deloval, deloval v blagor naših rojakov Slovencev! A privezan sem na Kolin. Preteče čas, pretekó počitnice; vrnem se takorekoč brez uspeha na Dunaj. In vendar bi deloval tako rad...

Oj ti vražji Prusi!

Upravna Zila.

Posl. Hönlinger v imenu finančnega odseka poroča o zakonskem načrtu glede ohranitve stavb pri Zili. Določa se, da država plačuje najmanj 50%, dežela 30%, ter občine, mejaši itd. 20%. Po tem zakonu je treba vsako leto 38.000 kron, da se omenjene stavbe ohranijo. Plačajo: država 19.000 kron, dežela 11.400 kron in občine ter mejaši 7600 kron. V primeri s sedanjim zakonom plača država 20% več, mejaši pa 20% manj; prispevek dežele je isti. Postava stopi v veljavo dne 1. januarja 1901. in velja 10 let.

Posl. Grafenauer: Večkrat se je v dež. zboru tožilo, da zilska dolina stane toliko denarja. Na drugi strani pa pravijo tudi posestniki v zilski dolini, da se jim je z uravnavo Zile od dež. zbora naložilo toliko stroškov, da so prišli v dolgove in da prispevkov ne morejo več zmagovati. Današnji predlog je nekoliko ugodnejši in pozdravljamo dobrohotnost, da se ona bremena nekoliko olajšajo. Reči pa se mora, da Zilani nikakor ne morejo nositi vseh bremen in žrtev. Splošno se zdaj priznava, da se je uravnavo Zile čisto napačno pričela; takrat v teh stvareh pač niso imeli toliko skušenj; nabirali so pa te skušnje zlasti v zilski dolini in na njene stroške. Ker pa te skušnje koristijo vsej deželi in državi, bi ne bilo prav, da bi zilska dolina sama morala plačati vse stroške. Le primerno je, da država in dežela sama nosi dotične stroške. — Govornik tudi stavi tak predlog, ki pa ne pride v razpravo. Na to se sprejme odsek predlog brez prenamembnosti tudi v tretjem branju.

* * *

Za uravnavo Kaponikovega potoka v melski dolini plača dežela 2700 K. — Koroškemu ribarskemu društvu se dovoli podpora 400 K.

II. seja dne 6. aprila. Mlekarni, ki jo snuje kmetijska družba za Celovec in okolico, se dovoli 10.000 K (!!) podpore. V živahno razpravo o tem so posegli Wernisch, Janez Huber, Grafenauer, Steinwender, Metnic, grof Lodron in poročevalec Kirschner. — Potrdi se zakonski načrt, po katerem se vas Würmlach ob Zili loči od občine Muta in ustanovi samostojna občina. — Za nakupovanje umetnih gnojil bo dajala dežela podpore po 60 K za vagon. Podpora se bo dajala kmetijskim podružnicam, zadrugam in posojilnicam. — Znesek 9000 gld., kateri bi imeli še plačati nekateri mejaši za uravnavo Zile, bo prevzela dežela. — Več prošenj se odkloni, med njimi tudi prošnja koroških učiteljic, naj se jim da enaka plača kakor učiteljem. — Posl. Steinwender utemeljuje že znani Ghonov predlog o varstvu koroške obrti s kosami. Vlada se nujno pozivlja, da to obrt varuje in podpira.

12. seja dne 7. aprila. Za čiščenje Suhe pri Žabnicah bo dežela dala 10% h stroškom, ki so proračunjeni na 1000 do 1500 gld. Istotako da dežela 10% za zazidanje potoka v Grafendorfu. — Prošnja občine Vrba, naj se okrajno sodišče iz Rožeka prenese v Vrha, se odkloni.

Na to se odloži zasedanje do 18. aprila.

Proti živinski kugi.

V šestih seji deželnega zbora kranjskega je poslanec Žitnik utemeljeval predlog: Visoki deželni zbor skleni: »Visoka osrednja vlada se pozivlje, naj takoj stopi v dogovor z ogersko vlado, da glede določeb za živinski promet sklene novo, tostranskim živinorejcem ugodnejšo pogodbo.« Ta predlog je poslanec utemeljeval tako:

Sprožil sem to vprašanje v visoki zbornici iz narodno-gospodarskih ozir. Kranjska dežela je eminentno poljedelska, poglaviti vir dohodkov je poleg kmetijskih pridelkov živinoreja. In z zadoščenjem opazujemo, da ravno živinoreja v naši deželi zadnja leta lepo napreduje posebno glede boljših plemen.

Žal, da razne živinske bolezni, osobito pa svinjska kuga skoraj redno vsako leto provzročajo našim živinorejcem jako občutljivo škodo. Te živinske kuge pa navadno zanašajo v avstrijske dežele ogerski živinski trgovci po okuženi živini. To velja v prvi vrsti o prašičih. Zato se vedno ponavljajo v strokovnih listih in v javnih zastopih proš-

vse potrebne korake, da kolikor mogoče prepreči razširjanje prašičje in drugih živinskih kug iz Ogorske. Nekateri nemški poslanci so v državnem zboru celo zahtevali, naj avstrijska vlada sploh prepove uvoz ogerskih prašičev, dokler ni svinjska kuga popolnoma zatrta na Ogorskem. Tudi kranjski deželi bi taka prepoved ne škodila, ker ima že toliko domače prireje, da bi zadoščala našim potrebam.

Kakor znano, v prejšnji do konca 1897 veljavni carinski in trgovinski nagodbi z Ogorsko ni bilo zakonitih določeb glede živinskega prometa; naša vlada si je pomagala z raznimi naredbami in ukazi. Kadar so se pripetili slučajji kužne bolezni pri ogerskih transportih, tedaj je naša vlada na mejnih postajah nadzorovala živinski promet. Uvoz mladih prašičev pod 120 kg. je bil sploh prepovedan. In če se je kuga zanesla, tedaj je deželna vlada najkrajšim potom uvoz ogerske živine omejila ali popolnoma prepovedala. In te naredbe so bile izdatnejše proti kugi, nego so sedanje, ki veljajo od meseca septembra lanskega leta.

Seveda to našim sosedom onkraj Litave ni bilo všeč, zato so komaj čakali, da pri novih obravnavah o nagodbi dosežejo tudi v tem oziru večjih ugodnosti. Ogri sami so zahtevali, da se zakonitim potom uredi živinski promet. In tedaj že v začetku obravnav je bila prilika in dolžnost avstrijske vlade, da varuje koristi avstrijskega poljedelstva proti ogerski kugi in da v tem oziru narekuje pogoje. Zal, da se to ni zgodilo. Narekovali pa so pač Ogri svoje pogoje, in zaradi ljubege miru in pa divje obstrukcije nemške levice se je konečno naša vlada udala skoraj vsem ogerskim zahtevam. Mero-dajni so bili v prvi vrsti politični razlogi, o katerih pa tukaj ne govorim. Konstatujem samo, da je poslanska zbornica državnega zbora obravnavala mnogo časa v nagodbenem odseku in v javnih sejah o nagodbi, toda mlatili so prazno slamo, kajti vlada je konečno morala dne 21. septembra 1899 s § 14. uveljaviti carinsko in trgovinsko nagodbo z Ogorsko brez vsake premembe dogovorov.

In v tej nagodbi slóve člen VII. glede živinskega prometa: »Gledé živalij, živalskih pridelkov in okužljivih stvari iz drugega državnega ozemlja veljajo načeloma iste določbe, kakor gledé ena kih transportov v domačem ozemlju.«

Torej se morajo transporti, ki prihajajo iz neokuženih krajev zdravi na mesto, kamor so namenjeni, prosto prevažati v drugem državnem ozemlju. Ako pa se pri peti slučaj kužne živinske bolezni pri prišlem transportu, more se ta transport zavrniti; ako pa se je že zanesla taka bolezen ali če je bolezen v obmejnem okraju, more se uvoz okužljive živalske vrste omejiti ali prepovedati.

To pa se more vršiti v smislu izvršilnih naredeb, katere določita obe vladi za dobo carinske in trgovinske pogodbe in jih uveljavijo dotični resortni ministri.

To so torej splošna načela glede živinskega prometa v novi nagodbi. Ta temeljna načela pa so, kakor kažejo izkušnje, na veliko škodo avstrijskim živinorejcem. In zakaj? Vlada sama naglaša v pojasnilu navedenega člena, da so tukaj enake določbe gledé živinskega prometa, kakor veljajo v pogodbi z Nemčijo. Tu velja popolna ravnopravnost, ki je pač umestna v pogodbi z Nemčijo, a ne z Ogorsko. Nemčija strogo pazi na živinsko kugo in jo zatira, a isto ne velja o Ogorski.

Ta ravnopravnost gledé živinskega prometa je za nas kvarljiva, ker se prvič razmerno mnogo več živine izvaža iz Ogorske v naše dežele, ne obratno, in drugič ker so veterinarne razmere v naši državni polovici mnogo boljše, nego na Ogorskem, kjer je živinska kuga takorekoč doma.

Naglašal sem, da se mnogo več živine uvaža k nam iz Ogorske, nego obratno. V dokaz navajam uradne podatke. L. 1886 se je iz Ogorske v Avstrijo po uradnem poročilu samo klavne in vprežne živine uvozilo 972.229 glav v vrednosti 65.455.000 gold., nasprotno pa iz Avstrije v Ogorsko samo 22.125 glav v vrednosti 891.000 gld. Leta 1895 n. pr. se je iz Ogorske v naše dežele izvozilo 1.131.761 glav klavne in vprežne

pa iz Avstrije na Ogorsko le 12.619 glav v vrednosti 3.596.000 gld.

Drugič je živinska kuga na Ogorskem mnogo bolj razširjena, nego pri nas. Tako je bila samo svinjska kuga na Ogorskem razširjena v 3569 krajih in 137.404 hlevih; v Avstriji pa le v 1836 krajih in 10.942 hlevih. V Avstriji je to leto v sled svinjske kuge poginilo 28.775 prašičev, pobili pa so jih okuženih 19.658 in sumnih 2570, skupaj torej 50.998. Na Ogorskem pa jih je poginilo 868.777, pobili so jih okuženih 13.333 in sumnih 19.977, skupaj 902.087.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. aprila.

Isterski deželni zbor se snide po poročilu tržaškega »Piccolo« v četrtek po veliki noči, 19. t. m. in sicer zopet v Kopru, ker je vlada prepričana, da slovanski poslanci gotovo ne bi šli v Poreč, mejtem ko se z vso gotovostjo nadja, da Slovani vstrežejo tu želji Koerberjeve vlade. Vest, da se je mej italijanskimi in slovensko-hrvatskimi člani dosegel nekaj modus vivendi in sicer s posredovanjem glavarja Campitellija, smo objavili tudi mi, akoravno se nam je zdela povsem neverjetna posebno še v zadnjem delu, češ, da se je glavarju posredila sprava. Sedaj pa piše sam tržaški oficijozus »Piccolo«, da je dotična vest neosnovana.

Graški radikalci in njih volilni red za mestni zbor. To je bilo hrupa in krika v izraelovem taboru, s katerim vred so trobili vsi nemški radikalni neodrešenci, ko je dunajski magistrat predložil mestnemu zastopu svoj načrt za volilno preobnovo. Kdor bi bil verjel tem kričačem, bi si bil gotovo mislil, da slabšega načrta ne more predložiti noben ljudski zastop. Na svojih pravicah so bili menda prikrajšani vsi volilci od prvega do zadnjega. Sedaj so se pa ojunčili tudi graški radikalci, seveda največ vsled silnega pritiska vedno močnejše socialno-demokratske stranke. Predložili so tudi ti svoj načrt za spremembo občinskega volilnega reda. Toda kakšen je ta načrt! Može, ki so vseprek zabavljali dunajski volilni reformi, so skovali tak načrt, da jim bržkone ne bo zanj hvaležen prav noben volivec razun patentiranih radikalcev, ki se tresejo za svoje mandate. Kaj neki poreko socialni demokratje, da jih je njih zaveznik tako lepo zvodil za nos?

Tretji ntjeavstrijski kmečki shod, katerega program smo svojedobno že objavili in ki bi se bil moral vršiti velikonočni ponedeljek na Dunaju v novem magistratnem poslopju, je z istim dnevnim redom preložen na 29. t. m.

Mažarski narodni praznik. Ogorska je minulo sredo slavila svoj narodni praznik. Bila je namreč obletnica, ko so bili potrjeni zakoni iz leta 1848. V zastavah so bila vsa javna poslopja, oficijelne službe božje v stolnici sv. Matije so se pa udeležili ministri z uradništvom in raznimi drugimi dostojanstveniki. Šole, banke in celo borza so bile zaprte. Tako je slavila oficijelna Mažarska obletnica, narodi ogorske krone, posebno nemažarski, so pa po svoje izrekli sodbo nad spominom na oni dan.

Novi italijanski vojni minister Ponza di San Martino, ki je zasedel to mesto, ker se je mej kabinetnimi člani objavilo neko precejšnje nasprotstvo radi vojnih zahtev, je bil rojen l. 1842 ter bil dalje časa profesor na vojni šoli in v poslednjem času podnačelnik generalnega štaba. Novi mož ni bil nikdar senator in ne poslanec; še le v zadnjem času ga je kralj imenoval senatorjem. Vojni minister general Coriolano Ponza di San Martino je sin onega grofa di San Martino, katerega je porabljal kralj Viktor Emanuel kot slepo orodje pri raznih zaupnih in težkih nalogah. Kralj ga je mej drugim poslal 7. septembra 1870 k papežu Piju IX. da se pogaja z njim glede izročitve Rima. Najbrže tudi v tem slučaju jabolko ni padlo daleč od drevesa.

Pariška svetovna razstava bo otvorjena, kakor znano, velikonočno nedeljo, 15. aprila. Otvoritveni govor bo imel trgovinski minister socialist Millerand in potem bo predsednik Loubet v spremstvu ministrov

Le dva dneva sta še do otvoritve, a do polne izgotovitve pripravljalnih del manjka še izredno veliko, tako da se bo ob času otvoritve razstave sicer lahko videlo razstavni prostor, s katerega še le sedaj odvažajo raznovrstni material, in tudi razstavna poslopja, a vredenega ne bo še skoro prav nič. Jedino avstrijski oddelek bo neki jedini popolno dogotovljen. Za francosko vlado bo to nekaka majhna blamaža, a jo bo že prenesla, ako ne pride kaj bujega.

Ameriški kandidat admiral Dewey je umaknil svojo kandidaturo pri prihodnji volitvi predsednika ameriških zveznih držav, ker je bržkone dospel do prepričanja, da v zveznih državah ne veje zanj ugoden veter. Nado na konečno zmago bodo po dosedanjih razmerah imeli samo oni kandidatje, ki bodo simpatizovali z Buri ter obljubili posredovati, da se reši južnoafriško vprašanje na način, s katerim bodo Buri zadovoljni. Zmaga v špansko-ameriški vojski pri odločilnih demokratih sedaj več ne vleče.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. aprila.

Velikonočne procesije se vrše jutri kakor običajno po nastopnem redu: Ob 3. uri pop. pri Uršulinkah, ob pol 5. uri v stolnici, ob 5. uri v Trnovem in pri sv. Petru, ob 6. uri pri sv. Jakobu in oo. frančiškanih. — V cerkvi Jezusovega srca se vrši procesija v nedeljo jutraj ob 4. uri. — Potresna procesija velikonočno nedeljo popoldne pojde letos iz stolnice k uršulinski cerkvi. Vspored objavimo jutri.

Presvetli knezoškof bo pridigoval velikonočno nedeljo v stolnici ob pol 10. uri. Po pridigi je slovesna sveta maša.

Glavni zbor društva za krščansko umetnost ne bo prihodnje sredo, ampak se preloži na poznejši čas.

Romanje v Rim. VI. skupini so Koroški romarji; načelnik jim bode eden izmed 4 oglašanih duhovnikov. — V II. skupini so Štajerci; ker jih je samo 9, priklopili smo jih Ljubljanskim in sicer od sv. Jakoba. — V III. skupini so vsi, ki so v zvezi s faro č. oo. frančiškanov; 67 jih je; načelnik jim č. g. P. Constantin Luzar in Hijacint Segar. — V IV. skupini fara Št. Peter 72: načelnik č. g. M. Malenšek in M. Kolar. — V V. Šent-Jakobska in Šenklaška fara, katere voditelja se določita pozneje. — V VI. Vse, kar je okoli Radoljce; načelniki: č. g. J. Piber, Fr. Hoenigman, Mat. Mrak. — V VII. kar gre na postajo Borovnica: načelnik č. g. L. Gantar, Fr. Bernik. — V VIII. kar jih hodi na postajo Logatec; načelniki: M. Arko, Josip Lavrič. — V IX. kar jih hodi na postajo Št. Peter (Cirknica), Rakel, Nabrežina; načelnik č. g. J. Zupan. — V X. vsi Dolenjci pod besedo Rudolfovo; načelniki: č. g. Fettich-Frankheim, Gnjezda (mesto Nemanita). — V XI. Kranj-Šmartno in okolica; načelnik: č. g. Fr. Pokorn. V XII. Kamniška stran; načelnik Simon Žužek. — V zadnji skupini: Škofje-Loški kraj; načelnik: Fr. Finžgar. Č. g. V. Oblak in dva druga ž njim sta v VI. skupini Radoljca. — Sedaj vغانe in zna že vsak romar, pod katero glavno številko da spada in katerega gospoda se mora držati. Ti določeni načelniki bodo dobili ob svojem času, zadostuje ako takrat predno vstopimo v romarski vlak: 1. vozne listke, 2. izkaznice z napisanim imenom vsakega romarja, 3. tiskan imenik vseh onih, ki bodo pod tisto številko skupaj potovali, in v Rimu več ali manj v bližini stanovali, in pa načrt našega romanja in bivanja v Rimu.

Slovensko uradovanje na Koroškem. Poroča se nam: Veleznani župan proslulega mesta Velikovec, Pinterič se brani z rokami in nogami slovenskih pravic, slovenskih vlog itd., samo slovenskih novcev ne, katere mu še vedno nosijo Slovenke v njegovo štacuno. Občina Bistrica je vposlala obč. predstojništvu velikovškemu slovensk dopis. Pinterič ga je zavrnil kratkoma z opazko: »Unverständlich — zurück! Pinteritsch«. Kajpak je bistriški obč. odbor pritožil se na c. kr. okr. glavarstvo ter izjavil, da dosledno tudi ne bo prejemal nemških dopisov obč. urada velikovškega. Klin s klinom! — Okr. glavarstvo pa je sedaj dalo potrebni poduk, ali če hočete — klofuto

»V prigrubu vposlano uradno pismo zadeva glasom poročila županstva na Bistrici pri Pliberku z dne 22. febr. t. l., št. 290, neko zadevo v prenešenem delokrogu. — Ker je imenovana občina v smislu odločbe c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 26. marca 1894, št. 2433, brez dvoma opravičena v takih zadevah posluževati se na Koroškem kot v deželi navadnega slovenskega jezika, se gospodu županu naroča, da ne samo to uradno pismo, marveč tudi v prihodnje od imenovane občine došle slovenske dopise, zadevajoče prenešeni delokrog, sprejme in brez obotavljanja reši! — Upajmo, da bo zaslužena brca g. Pinteriča malce streznila!

Umrli je v sredo zvečer po daljši bolezni, č. g. Josip Poljšak, župnik v Prvačini, rojen leta 1850 v Šmarinah pri Ajdovščini. N. v m. p.!

Obrotno šolstvo. V odboru obrtne nadaljevalne šole v Kranju so: Župan Šavnik, A. Žumer, Fr. Omerza, Ig. Fock, F. Sajovic in J. Wohlgemuth; v Škofji Loki, N. Lenček, A. Žumer, J. Kocelli, L. Sušnik, J. Gaspersin; v Trzinu K. Mally, A. Gassner, V. Teuerschuh, S. Pollak, J. Goeken.

Strah v sirotišnici. Danes zjutraj je v tukajšnjem deškem sirotišču hlapcema ušel s polja konj, ko sta ga prepoznala, in bežal v diru proti hlevu. Zašel je med otroke na dvorišču, da so v hudem strahu bežali in celo padali na tla. Dva dečka sta se nekoliko ranila na glavi, jeden močnejše na nogi. Najhujši strah je prebila sestra, ki je ravno pazila.

Iz Podzemlja. »Slovenec« od 9. tega m. je prinesel kratek dopis, v katerem pravi, da se je poštna upraviteljica A. T. v Lahinji utopila zaradi nesrečne ljubezni. Ker je bil dopisnik gotovo premalo podučen in mu ni bil popolnoma znan nesrečen dogodek, hočem s tem pojasniti vso zadevo, ker mislim s tem nekoliko potolažiti uboge stariše in sorodnike ponesrečene. A. T. je svojo službo nastopila jeseni 1899. Dobro in pobožno odgojena, skoz in skoz poštena se je kmalu priljubila v tem kraju. Tukajšnji poštar M. ima ob enem v svoji »stari« hiši gostilno, katera je bila poseben dobro obiskana od nekega kancelista P. iz Črnomlja. Ž njim je seveda vsakokrat tudi prišla njegova boljša in »debelejša« polovica, bivša poštna upraviteljica. Kar trikrat zaporedoma, 18., 19. in 20. marca se je prikazal gizdavi in neizogibni kancelist v Gradcu. Zadnjikrat je baje preveč gledal v kozarec in ga je precej imel v glavi. Ob 6. uri zvečer se poda na pošto v »novi« hiši, kjer nadleguje upraviteljico, ki se je branila, kar je le bilo mogoče; bala se je za svoje poštenje in za — stotake v blagajni. Ni mogla vpiti, sitnež jej ni dal govoriti. Luč je ugasnil, pošto zaklenil. Še le domači so s silo odprli pošto; seveda nastane velik šum in hrum. Sitni kancelist pobegne v Črnomelj. Ker je bil preveč zadolžen — govori se tudi, da je defraudiral in da je bil v preiskavi, in baje že odstavljen — je 22. t. m. popihal v — kdo ve kam? Dan poprej dobi upraviteljica od kancelistove žene jako arogantno pretilno pismo, na katero je mislila vložiti tožbo. To so pa nekateri odsvetovali, češ, da je boljše zapustiti kar nemudoma tukajšnji kraj, kar je na to gospodična sama sprevidela. Dne 24. marca je bila oznanjena velikonočna spoved za deklice gradaške soseske; tudi ona je prišla in je prav pobožno prejela sv. zakramente. 7. aprila je bila namenjena zapustiti pošto in se vrniti domu; jako se je veselila, da bo obhajala velikonočne praznike pri svojih domačih. Nedeljo 1. aprila, popoldne ob 4. uri, pride pošta iz Metlike, in ko je opravila svojo službo, gre v 20 minut oddaljeno graščino Krup, da bi se ondi poslovala od oskrbnikove družine. Bila je kakor po navadi, izpila je samo jeden kozarec vina. Proti 9. uri se vrne domov, oskrbnik in njegova žena jo spremita do znamenja Matere Božje v Klostru; tu pravi, da je zdaj zadosti, naj grejo nazaj, samo pet minut in potem je doma. Bilo pa je jako temno in vihar je pihal, vmes pa je padal sneg. Žveplenke in sveče je imela, a niso pomagale nič. Ona gre naprej in zaide na njivo, zmiraj naprej kakih sto metrov in pride na propad — in pade v vodo. Nekateri so jo slišali jokati. Ponesrečila se je, in da je bilo tako in ne drugače, o tem se vsak lahko prepriča, kdor le vidi naravni kraj. In sploh

ni mogoče, da bi bila tako dobra deklica samomorilka. V žepu je pri sebi nosila molek, malo molitveno knjižico, na vratu pa škapulir in svetinje. Ako se nadalje premisli, da je bila pokojna poprej enkrat božjastna, potem pač vsak lahko sprevidi, da tu ne more biti govora o kakem samomoru, zavoljo tega je bila tudi popolno cerkveno pokopana 6. aprila; dan poprej so našli truplo nekako 200 metrov naprej od nesrečnega mesta. P.

Za ljubljanske reveže je kranjska hranilnica darovala 5000 kron.

Kdaj bo skopnel? Rateče na Gorenjskem 12. apr.: Ko je pretečene dneve deževalo po nižjih krajih, medlo je tu nepretrgoma s snegom. Drugod imate že spomlad, a tu smo debelo v snegu zakopani. Sestrani krokarji postopajo po potih in se trgajo za plen, manjši tiči pa iščejo drobtinice pred hišami in po dvoriščih. Mesto vesele pesmi traja tu še borba za življenje. Po polju ni videti nobene prekoprane, vsa vas je zastražena z visokimi zameti. Najlepsi prizor je pri cerkvi. Tu se vzdigujejo sneženi nasipi čez »cingar« ter segajo tje gori do cerkvene strehe. — Taka je pri nas velika noč.

Iz Celovca. Dopolnilne volitve v Celovcu bodo dne 23., 25. in 28. aprila. — V mestnem zboru je predlagal odbornik Čebul, naj se prenaredi volilni red za celovško mesto. — Cesar ni potrdil postave, sklenjene od dež. zbora, da sme mesto pobirati naklado od zapuščin. — Mestna godba, za katero sedaj nabirajo prispevke, prične nastopati dne 1. maja. Težko, da bi mogla vspevati in se dolgo vzdržati. Ustanovili so jo samo iz nagajivosti zoper vojaško godbo. — Gledališče je zatvorilo letošnje predstave dne 11. aprila. — Dne 10. t. m. zjutraj se je vtopila v »Lendi« v Celovcu 17 letna deklica Juliana Schauer, pristojna v Tinje. Baje se ji je zmešalo.

Okrajna posojilnica v Krškem ima v torek, 15. maja t. l. v svoji pisarni ob 3. uri popoldne, oziroma ob 4. uri (ako ne bi bil zbor ob 3. uri sklepčen) izvenredni občni zbor. Dnevni red: 1. Popolnitev pravil. 2. Nasveti.

Ljubljanske novice. Obлеко pokradel je včeraj neki domači uzmovič laškim delavcem v Zupančičevih barakah na gmajni. Skupno je zmanjkalo obleke v vrednosti 80 kron. — Nevarnega agenta je prišla danes policija. Nagovarjal je ljudi za Ameriko. Pri sebi je imel tri mlade fante in štiri dekleta. — Konj se je splašil danes dopoldne hlapcu gostilničarja v Sostrem v Lattermanovem drevoredu, ko je hlapec nakladal pivo na Koslerjevem dvorišču. Z dvorišča zavil je v drevored ter kmalu zavozil v jarek, kamor se je zvrnil konj, voz in sodovi. Iz jarka so ga potegnili komedijanti. Nesreče ni bilo nobene, ker slučajno ni bilo ljudi v drevoredu.

O zamenjavi obliteriranih kolkovnih znamk starejše izdaje je finančno ministerstvo vkrenilo naslednje: Od 1. maja 1900 nadalje se morejo kolkovne znamke, ki so se vporabile na obrtnih in trgovskih knjigah, dalje golicah za menice, račune itd. s pravilnim, pred 1. marcem 1898 izvršenim uradnim prečrkanjem (obliteriranjem), zamenjati samo tedaj, ako niso te kolkovne znamke iz kake starejše izdaje, kakor iz leta 1893 in ako ni že iz vsebine na dotičnih golicah se nahajajočih vpiskov razvidno, da so se iste vzele v rabo že pred 1. marcem 1898. Gledé prošnji za zamenjavo obliteriranih kolkovnih znamk starejših izdaj, vloženih pred 1. majem 1900, se bode ravnalo po dosedanjih predpisih, posebno po odloku finanč. ministerstva 3. septembra 1877, št. 21.967.

Našli so včeraj v Wolfovi ulici uro s zlato verižico.

Fr. Coppée in delavci. Slavni akademik francoski Fr. Coppée je te dni v delavskem društvu v Montparnassu govoril zbranim delavcem, ki so ga pozdravili kot pesnika ponižnih, domoljuba in plemenitega premaganca po Jezusu Kristusu. Dejal je mej drugim: Vi imate prav, da me imenujete pesnika ponižnih, kajti ko sem poprej proslavljal male in uboge, pristojna mi sedaj, da se pridružim najponižnejšim kristjanom, delavcem, poklicanim na delo ob enajstih uri, prosječnim, da sem se na večer svojih dni

vrnil k veri svojih mladostnih dnij. V tem pogledu sem ponosen, da sem premagane Jezusa Kristusa, kakor ste rekli, ker je uprav pri tem želiti porazov, da iz njih vsklijejo tem večje zmage. Ko sem v šoli Sv. Tomaža Akvinskega učil se krščanskega nauka, čul sem duhovna, ki nas je pripravljala na prvo sv. obhajilo, in navedel besede sv. pisma: Bojte se Jezusa, kateri odide in se ne povrne več. Tisti dan sem šel iz šole vsled teh besed ves pretresen. Pozneje potegnili so me valovi življenja za seboj ter me oddaljili od praktičnega krščanstva. Vkljub temu pa sem se pogostokrat v svojem življenju spominjal teh besedi in vselej se mi je pri tem stožilo in čestokrat sem se vprašal: Ali je res, da se Jezus ne povrne več? — Življenje, katero živim sedaj že več let, in moja navzočnost sredi vas sta dokaz, da nisem imel prav dvomiti nad neskončnim usmiljenjem božjim, ter da se je za me Jezus Kristus vrnil. Gledajoč Vas pred seboj združene v isti krščanski misli, spomnim se ne hote božjega sina rokodelčevega, ki je veliko let delal s svojimi rokami v delavnici svojega očetovskega rednika. Tako vam je dal naš Gospod pred pričetkom svojega poslanstva posebej čudovito lep vzgled. Vi veste, da je on hotel biti kakor vi revež, delavec, ter vam pokazati, da se zamore tudi po tem potu čestokrat združenim s trdim vsakdanjim delom povspeti do izvrševanja najlepših krepostij. Dandanes je žal vse razjedeno, družina, vera, domovina, vendar to nas ne straši, ker vsi nekako naprej čutimo, da se iz te preobilice zla rodi naša rešitev. Nedavno sem se sprehajal po mostu čez reko Seino, premišljeval sem o stalnih večnih stvarih, opazujoč, kako se vzdiguje stavbišče za razstavo, kako se vzdigujejo stolpi v čudoviti visokosti, kakor nekdanj v Babelnu. Gotovo je, jaz temu pritrdim, da se ljudje zanimajo za te čarovite podobe, za te giganteske okraske, vendar ne pozabimo, kako je vse to minljivo in vsakdanje. To so gradovi s kart, ki se zrušijo pri prvem pihu. Mej tem pa ostanejo v svoji čarobni arhitekturi naši stari spomeniki verski in domovinski, na primer bazilika Notre Dome. Ko izginjejo te enodnevne konstrukcije, gledali bomo še vedno staro častljivo katedralo, kjer je sv. Louis odložil trnjevo krono. — Držimo se trdno svojih načel in delujmo zanje, opirajoč se pri tem na geslo škofa-mučenika Darboya, ki je dejal: Najvišji zakon življenja je storiti svojo dolžnost, biti pošten človek in dober kristijan. Na grbu našem naj se svetijo besede: Labore fideique! Z delom in vero!

Zdravje v Ljubljani od 1. do 7. aprila. Novorojencev 24, vmrlh 28; med njimi za vratico (davico) 2, jetiko 7, vnetjem sopilni organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 17; med njimi 7 tujcev in 13 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 5, škarlatico 1, oslovskim (dušljivim) kašljem 1, vratico 2, influenco 6, ušenom 1.

Mrtvega otroka ženskega spola je danes zjutraj našel mestni redar na Poljanskem nasipu tik Ljubljane. Izročil ga je postreščku, ki ga je nesel najprej na magistrat in potem k sv. Krištofu. Nečloveški materi se niso prišli na sled. Dete je bilo umorjeno in ne nad 24 ur staro.

Zadavčeni angleški konji. Dunajska tvrdka Hasuser ima dogovor z angleškim vojnim ministerstvom, da nabavi 6000 konj za vojno v Južni Afriki. Davčni urad v Subotici je tvrdko obdavič s 600 kronami. Na tvrdkin ugovor je zomborsko finančno ravnateljstvo povišalo imenovano svoto na 16.000 kron in davčni urad je zaplenil za Angleže pripravljene konje, dokler tvrdka ne plača določene svote.

Devetstoletnica krščanstva na Ogerskem se bode po pripravi katoliških škofov od 15. do 20. avgusta t. l. sijajno praznovala. V Ostrogonu, kjer je bil rojen kralj svetnik Štefan, in v Ogerskem Belemgradu, nekdanjem mestu kronanja ogerskih kraljev, bodo slavnosti 15. avgusta na dan sv. Štefana, dne 20. avgusta pride k slavnostim v Budimpešti cesar, zastopniki raznih držav in drugi odličnjaki.

Francoski Assumpcionisti so prodali svoj dnevnik »Croix« tovarnarju Pavlu Érogu vron. Nasprotniki Assumpcionistov

so menili, da s tem, da red ne priznajo na Francoskem, uničijo neljubi list. Ta želja so jim ne izpolni.

Jeden in pol milij. za znanstveno delo razpisuje ruska akademija znanosti. L. 1833 ostavil je akademiji ruski general Arakčejev 50.000 rubljev z odredbo, da bodi ta kapital naložen na obresti do l. 1915 in da potem skoro jeden in pol milijona dobi pisec najboljšega zgodovinskega dela o ruski zgodovini za časa Aleksandra I., ostalo se pa porabi za krasotno izdajo one zgodovine v 10.000 izvodih po zelo nizki ceni in za prestavo zgodovine v francoščino in nemščino. Te dni razpisuje ruska akademija to delo, ki bode knežje plačano.

Strahovi so jo umorili. V Danbury v Ameriki je umrla gospa W. Lee. Njeno smrt je povzročilo to-le: V preteklem tednu jo je prišla obiskat mati. Drugo jutro je pričela gospa Lee kričati v svoji sobi: »Oče moj je vstal iz groba in vzel seboj mojo mater.« Mož je tolažil svojo soprogo, da je mati popolnoma zdrava in da je že zajutrkovala. Gospa Lee pa se le ni pomirila in konečno so res šli pogledat v sobo njene matere. Dobili so mater mrtvo na tleh. Gospa Lee je izjavila, da je videla plavati duha svojega očeta proti materini sobi in videla je, kako je duh prišel nazaj z duhom matere. Tekom dneva je umrla gospa Lee na naslednjih prebitega strahu.

„Naša straža“.

»Naši straži« so zopet naslednji rodoljubi in društva poslali svoje prispevke:

Ustanovniki, po 20 kron: Miha Tavčar, dekan v Žužemberku; po 10 kron: dr. J. Gruden, gen. vikar J. Flis, Anton Koblar, kanonik J. Sušnik, Viktor Steska, vsi v Ljubljani; Gabrijel Jelovšek, deželni poslanec in župan na Vrhniki; Marko Vales, kurat na Branici; Simon Jncko, dekan v Žabnicah (Koroško).

Letniki: Josip Novak, kapelan v Metliki 5 K, Janez Žavbi, kapelan v Hinjah 4 K, Miha Saje, župnik v Štangi 3 K, Serafin Fran Dimnik, kapelan na Trebelnem, Fran Česarek, župnik v Zagradcu, Henrik Povše, kapelan v Žužemberku, Václav Vondrášek, župnik v Ambrusu, J. Sakser, župnik v Hotedršici, Minka Skalč v Konjicah, vsi po 2 K; Ivan Kregar, pasar, Fran Ban, faktor, Ig. Čamernik, kamnosek, Fran Breskvar, knjigovez, Jožef Rebek, ključavničar, I. Vrhovnik, župnik, dr. Papež, odvetnik, vsi v Ljubljani; V. Zajc, faktor tiskarne na Krku, Karol Jančigar, župnik v Dobrničah, Jakob Kleindienst, kapelan na Krki, Janez Jereb, kapelan v Žužemberku, vsi po 1 K.

Društva: Hranilnica in posojilnica v Glinjah 20 K, hranilnica in posojilnica v Šmarju 20 K, posojilnica v Ormožu namesto venca svojemu dolgoletnemu podporniku č. g. V. Venedigu 20 K, kletarsko društvo v Ormožu, namesto venca svojemu načelniku nadzorstva č. g. V. Venedigu 10 K, posojilnica v Gorjah 10 K, hranilnica in posojilnica v Metliki 10 K, posojilnica v Vitanju 10 K.

Darila: Dr. Ivan Geršak v Ormožu, namesto venca svojemu zvestemu prijatelju č. g. V. Venedigu 10 K.

Slovenci! Velikanoč je tu. Spominjajte se ob prazniku zmage krščanstva »Naše straže«, da tudi ona more uspešno pripomoči k veselemu zmagoslavju slovenskega naroda!

Spominjajte se o velikonočnih praznikih vsepovsod »Naše straže«!

Blagajništvo.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela svojo 126. vodstveno sejo dne 5. aprila t. l. v družbinah prostorih »Narod. doma« od treh do 1/6. ure zvečer. — Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik) in dr. Ivan Svetina. Svojo odsotnost so opravičili: Ivan Hribar, Ivan Murnik, Ivan Šubic in Anton Žlogar (tajnik). Blagajnik naznanja, da je imela družba od 1. januarja t. l. 9299 37 K dohodkov in 8390 77 K stroškov. Rešilo se je več prošnji. Tudi se je sklenilo, naj se slovensko rodoljubje s posebnim utedenjenjem »Oklicem« naprosi še večje požrtvovalnosti glede denarnih prispevkov, ker mora družba valed naravnega razvitka svojih za-

vodov iste vedno razširjati. Vsako tako razširjanje pa stane že glede na učne moči in šolske potrebe mnogo denarja.

(Hranilnica in posojilnica v Se-miču.) Računski sklep za prvo upravno leto od začetka 1. nov. do 31. decembra 1899 izkazuje nastopne podatke: Tekom računskega leta je pristopilo 52 zadrušnikov, izstopil ni nihče; posojilnica šteje torej s sklepom računskega leta 52 članov. Pro-meta v računskem letu je bilo: 25.863-96 K. Hranilnih vlog se je vložilo 12.376-94 K. kapitalizovane obresti koncem računskega leta 26 02 K, torej stanje hraniln. vlog koncem računskega leta 12 402-96 K. Posojil se je dalo a) na poročstvo 7.636— K, b) na intabulacijo 320— K, vrnilo nič in je torej stanje posojil koncem leta 7.956— K. Naložilo se je pri »Ljudski posojilnici« 4.300— K, vzdignilo 191-30 K. Narastle obresti 6-40 K. Stanje vlog koncem leta 4.115-10 K. — Ustanovne stroške v znesku 93-92 K smo razdelili na tri leta. Letošnje leto pokrije samo 30%. Ostane torej čistega dobička 6-21 K, ki se dene v rezervni sklad.

(Hranilnica in posojilnica v Jarenini.) ki je začela poslovati 23. julija 1899, je od tega dne do 31. decembra l. l. izkazala skupnega prometa 25.495 K 43 h. Koncem leta 1899 je bilo 41 udov, ki so vplačali deležnine 532 K. Hranilnih knjižic se je izdalo 23, uničili pa 2, obstoji torej 21 knjižic za 8303 K 61 h. — Posojilo se je 24 zadrušnikom 7923 K. Čistega dobička je bilo 11 K 91 h, ki se pridene rezervnemu zakladu, kateri znaša z vstopni-nami 93 K 91 h. Hranilne vloge se obre-stujejo po 4%, odstotka, posojila pa se da-jejo proti 5% odstotnim obrestim. Posojil-nica je član zveze slovenskih posojilnic v Celju, katere je zadnjo revizijo izvršila dne 11. februarja 1900. Letni občni zbor je imela dne 25. marca, na katerem se je mesto pokojnega župnika A. Fišerja volil v načel-stvo jareninski župan Ign. Zupanič. Zajedno so se nekoliko premenila pravila ter se je izrekla soglasno zahvala nadučitelju Slekovcu, ki brezplačno opravlja tajniški posel. Mladi denarni zavod ob meji slovenski, ustanovljen za župniji Jarenino in Sv. Jakob v Slo-venskih goricah, si je z lepim svojim pri-četkom utrdil in zagotovil nadaljni obstanek. Naj narašča in se krepi v tej meri, da po-stane prej kot slej mogočen zaščitnik ob-mejnih Slovencev, jih osvoboditi tujega kapi-tala ter pospeši varčno in umno narodno gospodarstvo, ki je za ohranitev naše nar-odne posesti ob meji neobhodno potrebno!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 13. aprila. Cesarja bota v Berlin tudi spremljevala nadvojvoda Franc Ferdinand in načelnik vojnega štaba Beck.

Krakovo, 13. aprila. »Czas« piše, da se Poljaki ne morejo navduševati za zvezo z Nemčijo, dokler nemška država s toliko silo zatira Slované.

Rim, 13. aprila. »Tribuna« pše, da se bota ob potovanju avstrijskega cesarja v Berlin, vladarja razgovarjala tudi o točkah, ki pri trezvezi niso v dogovoru, ter dostavlja, da si bo Ita-lija, ako ni zanjo prostora v trozvezi, sama vedela varovati svoje koristi.

Rim, 13. aprila. Listi naznanjajo, da papež izda novo okrožnico, poziv-ljajoč vladarje, da posredujejo za mir.

Vojska v Južni Afriki.

Z bojišča danes ni važnejih poročil. Lord Roberts se vedno molči o bitki pri Markatsfonteinu. V londonskih krogih se domneva, da se nanaša dotično poročilo na bitko pri Bethany-ji ali pri Wepeneru, le dan se ne vjema z drugim poročilom. Se-veda ne bo nihče pomirjen, dokler Roberts odločno ne dementuje burskih vestij.

Živahen boj bijejo Buri v severnem Natalu. Angleži se jim morajo umikati in ako je Buller res poslal več polkov v Dur-ban, se mu ne bo dobro godilo.

Bloemfontein, 13. aprila. Poro-čila s postaje Karren javljajo, da Buri utrjujejo svoje pozicije vzhodno od Brandforta, ki se vlečejo paralelno z že-leznico. Pri Waterfaldriftu in vodovodu se nahajata močna burska oddelka.

Ladysmith, 13. aprila. Reuterjev urad poroča: Pričakovati je, da bodo imele burske demonstracije pri Elands-laagte nadaljne posledice. Angleži imajo še v oblasti most čez reko Sunday. Burske čete so vse razvrščene na holm-cih v dolžini dobrih 15 milj.

London, 13. aprila. Večerni listi poročajo iz Elandslaagte 11. t. m.: Da-nes dopoldne se je bil nov boj. Buri so se vedno bolj približevali angleškim pozicijam ter streljali z velikimi topovi. Konečno so skušali pretrgati zvezo mej angleškim glavnim taborom ob reki Sunday.

London, 13. aprila. Transvalska vlada je v Lizabonu protestovala proti temu, da Portugalska dovoljuje prosto pot angleškim vojakom po svojem ozem-lji, ter smatra to dovoljenje kot sov-ražno dejanje. Do tega, da bi Trans-valci začeli vojsko s Portugalci, seveda ne bo prišlo in se Transval zadovolji s protestom.

London, 13. aprila. Iz burskega tabora pri Glencoe poročajo 11. t. m.: Buri so celi dan streljali s topovi v an-gleški tabor. Vspeh je ugoden. Angleške izgube morajo biti občutne. Nekaj kro-

gel se je razletelo sredi angleških čet. Buri so izgubili samo dva konja in tri mule.

Foulard-svileno blago gl. 8-40

in višje — 14 metrov! — poštine in carine prosto! Vzorci z obratno pošto: ravno tako črne, bele in bar-vene »Hennebergove svile« od 45 kr. do gl. 14-65 meter. 2 12 12-4

G. Henneberg, tovarne za svilo,
(c. in kr. dvorni založnik) v Curihu.

Umrli so:

12. aprila. Marija Kosec, črevljarka hči, 2 leti, Sv. Petra cesta 25, scrophulose.

V hiralnici:

9. aprila. Marija Burnar, gostija, 71 let, ostarelost.
10. aprila. Ivan Kapš, posestnika sin, 30 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 12. aprila 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	8 07	do gl.	8 08
» » maj-juni »	8 04	» »	8 05
» » jesen . . . »	8 17	» »	8 18
Rž za pomlad . . . »	7 10	» »	7 15
» » maj-junij . . . »	7 08	» »	7 10
» » jesen »	7 22	» »	7 23
Turšica za maj-junij »	5 70	» »	5 71
» » jul.-avgust »	5 81	» »	5 82
Oves za pomlad . . . »	5 50	» »	5 52
» » maj-junij . . . »	5 49	» »	5 50
» » jesen »	5 78	» »	5 79

Št. 10.041.

Volitveni razpis.

V zmislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje se na znanje, da se bodo **letošnje dopolnilne volitve** vršile v veliki dvorani »Mestnega doma« na Cesarja Josipa trgu in da bode volil:

dné 23. aprila III. volilni razred;
dné 25. aprila II. volilni razred;
dné 27. aprila I. volilni razred;

vselej od osmih do dvanajstih dopoldne.

Tretji volilni razred bode volil v dveh oddelkih in pripadajo prvemu oddelku volilci od A—L, ki bodo imeli dohod na volišče po stopnjicah ob Strelških ulicah, drugemu oddelku pa volilci od M—Z, ki bodo imeli dohod po stopnjicah nasproti mestni ledenici.

Ako bode treba **ože volitve**, vršila se bode dan po prvi volitvi, to je dné 24., oziroma 26. in 28. aprila t. l. ravnotam, kot prvotna volitev in tudi od osmih do dvanajstih dopoldne.

Iz občinskega sveta izstopijo letos nastopni gospodje občinski svetovalci, in sicer:

a) iz III. volilnega razreda:

Ivan Škerjano in Jernej Žitnik;

b) iz II. volilnega razreda:

Fran Pavlin in Ivan Plantan;

c) iz I. volilnega razreda:

Ivan Gogola, dr. Josip Starč, Ivan Velkoverh in Fran Žužek.

Med letom sta se mestnemu odborništvu odpovedala gg. občinska svetovalca **Fran Hribar**, ki je bil leta 1897. v III. razredu voljen za dobo treh let, in **dr. Valentin Krisper**, ki je bil leta 1898. v I. razredu voljen za dobo treh let.

Voliti bo torej III. volilnemu razredu troje, II. dvojce in I. petero občinskih svetovalcev — devetero za dobo treh let, enega za dobo enega leta.

Volilci III. volilnega razreda prejmo rubeče, volilci II. razreda višnjeve, volilci I. razreda bele glasovnice.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 21. marca 1900.

Neobhodno potrebno za trgovce, podjetnike, obrtnike, urade, društva itd.

so dobre **poslovne (trgovske) knjige**, katere tem potom najtoplejše priporočam s pripombo, da so iste lastnega ter najsolidnejšega izdelka, katere imam vedno v največji zalogi v različnih vezbah, formularih in oblikah, kakor n. pr.:

Dnevnik, blagajniška, kopirna, glavna in fakturna knjiga, primanota, saldo-conti, knjiga blaga i. dr.

Ob jednim opozarjam slavno občinstvo na svoj novo urejeni

Zavod za črtanje papirja

in dajem s tem vsakemu odjemalcu priliko, da si morebitne naroče na razne knjige, tableaux po lastnih načrtih in po svojem okusu brez vsacih stroškov ter v najkrajšem času preskrbi, in povdarjam, da sem vsikdar pripravljen tudi največje ali najmanjše naroče v najkrajšem času ter povoljno izvršiti.

Ob jednem priporočam **svoje izdelke raznega papirnega blaga**, papirne vredice, pisemske in uradne kuverte, ter svojo tovarniško zalogo **vsakevrstnega papirja** po originalnih dnevnikih cenah.

Konečno dovoljujem si p. n. občinstvu tudi svojo zalogo **pisarskih in risarskih predmetov** najtoplejše priporočiti ter bilježim z odličnim spoštovanjem

345 6—2

Jos. Petrič v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 4.

Tovarniška zaloga kralj. izključno privilegovane tovarne za papir
Smith & Meynier na Reki.

Zaloga fotografskih aparatov ter vseh v to stroko spadajočih potrebščin.

St. 4882.

Razpis.

351 3—1

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeče

službe okrožnih zdravnikov:

1. v **Lukovici** z letno plačo 1200 kron in poboljškom 400 kron iz zdravstveno-okrožne blagajne;
2. v **Toplicah** z letno plačo 1400 kron. Dotičnik dobi vrhu tega kot kopeljni zdravnik 300 kron na leto ter prosto stanovanje;
3. v **Žužemberku** z letno plačo 1400 kron.

Prosilci za jedno teh služb pošljejo naj svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 10. maja 1900

ter v njih dokažejo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko držav-ljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bode le na take prošilce, kateri so najmanj dve leti službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 10. aprila 1900.

— D u n a j s k a b o r z a . —

Dné 13. aprila.	
Skupni državni dolg v notah	99-25
Skupni državni dolg v srebru	99—
Avstrijska zlatna renta 4%	98 40
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	99-95
Ogerska zlatna rent 4%	97 20
Ogerska krona rent 4%, 200	93-65
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	126 30
Kreditne delnice, 160 gl.	228-70
London vista	242 75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-35

Dné 12. aprila.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	164—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	160—
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	201-75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-70
Tisne srečke 4%, 100 gl.	140-75
Dunavske vravnave srečke 5%	256-75

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108—	Salmove srečke, 40 gl.	173-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95-25	St. Genois srečke, 40 gl.	182—
Priporitne obveznice državne železnice	—	Waldsteinove srečke, 20 gl.	178—
» » južne železnice 3%	67-50	Ljubljanske srečke	48-50
» » južne železnice 5%	99—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	122-40
» » dolenskih železnic 4%	99-25	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v	294-40
Kreditne srečke, 100 gl.	397-50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	78-75
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	335—	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	24 70
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gl.	42-50	Splošna avstrijska stavbniška družba	96-50
Ogerskega » » » » 5 »	21-70	Montanska družba avstr. plan.	271-45
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13-20	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	334—
Rudolfove srečke, 10 gl.	65—	Papirnih rubljev 100	255-25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobička. — **Promese** za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrostenja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.